

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**СЕКТОР ЗА НАДЗОР НАД ОБАВЉАЊЕМ ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА НАДЗОР НАД ДЕЛАТНОШЋУ
ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ ФОНДОВА**

**СЕКТОР ДОБРОВОЉНИХ ПЕНЗИЈСКИХ
ФОНДОВА У СРБИЈИ**

Извештај за четврто тромесечје 2023. године

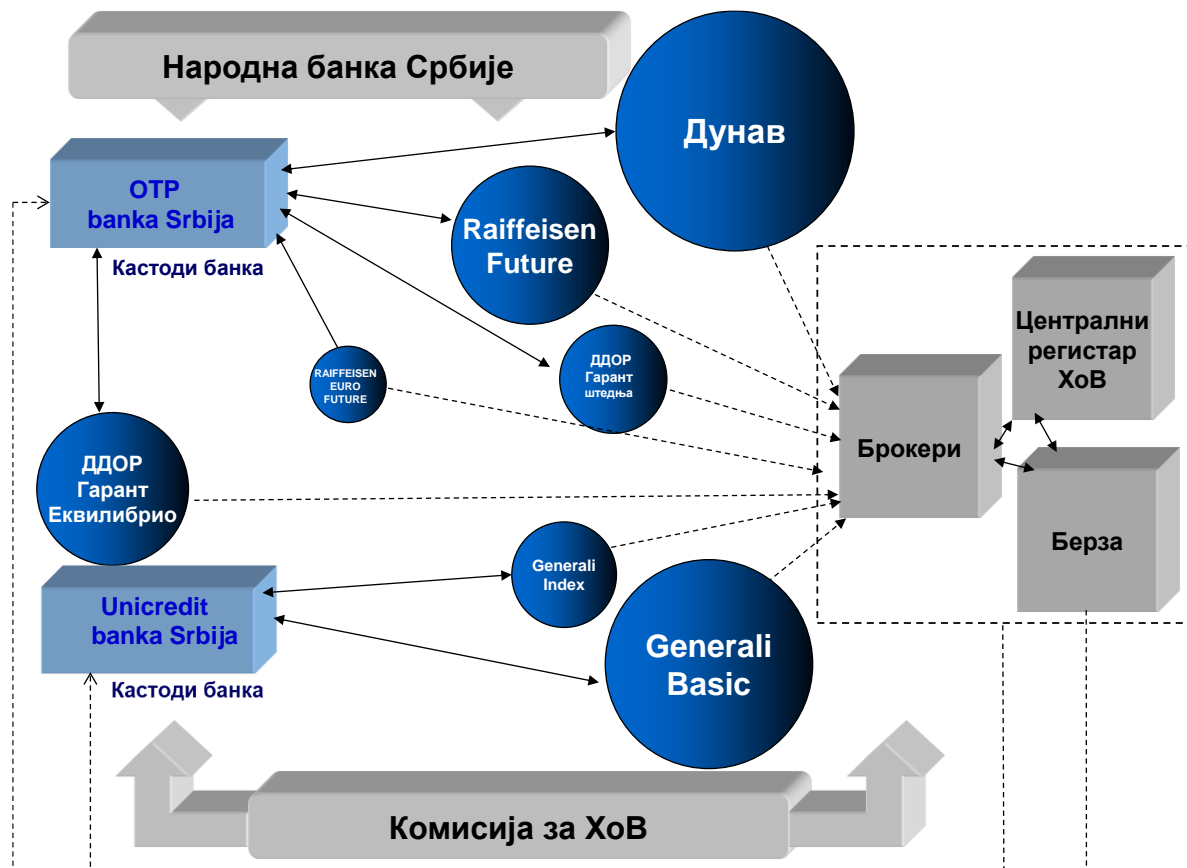
Садржај:

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова	3
2. Нето имовина добровољних пензијских фондова	4
3. Структура имовине добровољних пензијских фондова	5
4. Принос од улагања.....	6
5. Накнаде друштава за управљање.....	9
6. Обим трговања хартијама од вредности	10
7. Трансакциони трошкови	11
8. Број и структура корисника	11
9. Уплате, исплате и пренос средстава.....	13

1. Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На тржишту добровољних пензијских фондова на крају четвртог тромесечја 2023. године пословала су четири друштва за управљање, која су управљала имовином седам добровољних пензијских фондова, пет банака посредника, једно друштво за осигурање посредник¹ и две кастоди банке. У 2022. години само једна кастоди банка (ОТП банка Србија а.д. Нови Сад) обављала је кастоди услуге за свих седам добровољних пензијских фондова.

Слика: Учесници на тржишту добровољних пензијских фондова

На крају четвртог тромесечја 2023. године, у друштвима за управљање било је 128 запослених, што је за три мање него у претходном тромесечју, а за 4 више него на крају 2022. године.

Народна банка Србије, на основу положеног стручног испита и испуњених осталих потребних услова, издаје дозволу за обављање послова информисања о пословању добровољних пензијских фондова (агенти продаје). На крају четвртог тромесечја 2023. године није било промене у броју дозвола за обављање послова агента продаје у односу на претходно тромесечје (укупно 1085).²

¹ Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka Srbija a.d. Novi Sad, NLB Komercijalna banka a.d. Beograd, Addiko Banka a.d. Beograd и AIK Banka a.d. Beograd, као и Акционарско друштво за осигурање „ДДОР Нови Сад“ Нови Сад.

² Стручни испит за стицање дозвола за обављање послова информисања о пословању добровољних пензијских фондова организује се два пута годишње, по правилу, у мају и децембру.

Друштва за управљање, банке и друштва за осигурање као посредници могу ангажовати агенте продаје. На крају четвртог тромесечја 2023. године друштва за управљање ангажовала су 111 лица, банке посредници 470 лица, а друштво за осигурање 90 лица.

2. Нето имовина добровољних пензијских фондова

Нето имовина фондова на крају четвртог тромесечја 2023. године **износила је 53,8 милијарди динара, што представља раст од 11,5% у односу на крај 2022. године и раст од 2,7% у односу на крај претходног тромесечја.** На промену вредности нето имовине утичу нето уплате³ средстава у фондове, исплате средстава из фондова и добит коју фондови остварују од улагања. У 2023. години укупне нето уплате доприноса износили су 4,3 милијарде динара, (3,7 милијарди у 2022. години), док је члановима исплаћено укупно 2,7 милијарди динара (3,5 милијарди динара у 2022. години). Укупан принос (добит) од улагања који су остварили фондови у току 2023. године износио је 3,9 милијарди динара, што показује да је и поред економских и геополитичких промена у 2023. години очувана стабилност и профитабилност сектора добровољних пензијских фондова.

На крају 2023. године нето имовина фондова износила је 53,8 милијарди динара.

Нето имовина у сектору на крају периода

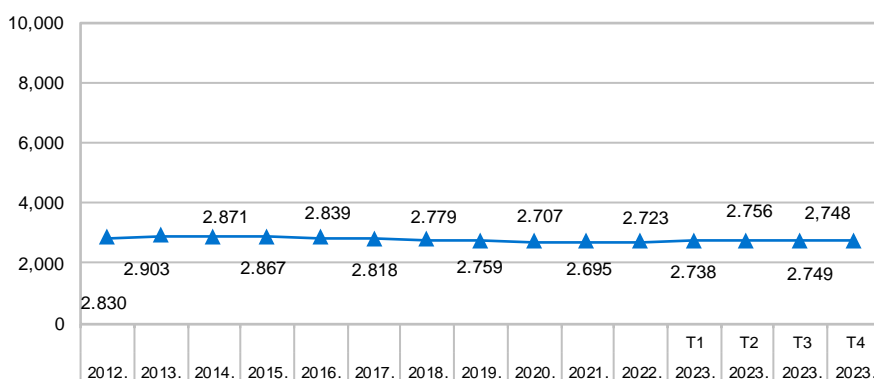
(у млрд RSD)

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
								T1	T2	T3	T4
28.9	32.8	36.2	40.2	45.2	47.0	49.1	48.2	49.7	51.8	52.4	53.8

Извор: Народна банка Србије.

Концентрација у сектору на крају периода

(Херфиндал–Хиршманов индекс)

Извор: Народна банка Србије.

Тржишна концентрација⁴ у сектору на крају четвртог тромесечја 2023. године, мерена Херфиндал–Хиршмановим индексом (HHI), износила је 2.748 поена, што указује на високу концентрацију на тржишту добровољних пензијских фондова.

³ Нето уплате су укупне уплате умањене за накнаду приликом уплате.

⁴ Посматрано према учешћу у укупној нето имовини.

Ако се фондови класификују по групама према висини нето имовине фонда у односу на висину нето имовине сектора, у групама „велики” и „средњи” налазе се по два фонда, који заједно остварују тржишно учешће од 91,2%, док највећи фонд има удео од 41,6%.

Број фондова у групама подељеним према тржишном учешћу (у јединицама)

Учешће у нето имовини (у %)	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
									T1	T2	T3	T4
Велики (20 и више)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Средњи (5–19,99)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Мали (0–4,99)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

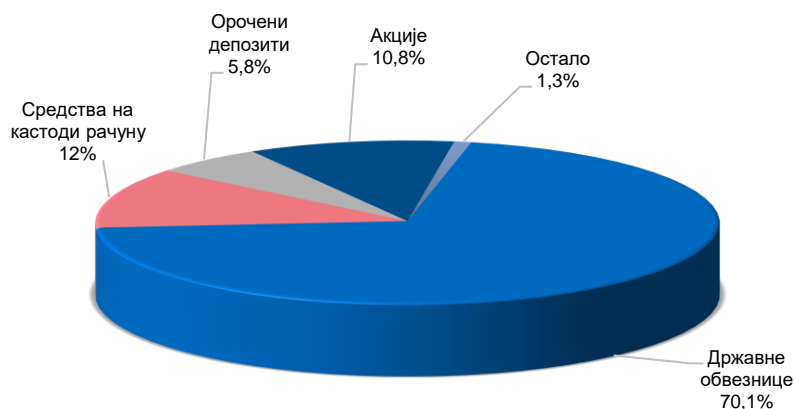
Извор: Народна банка Србије.

3. Структура имовине добровољних пензијских фондова

На крају четвртог тромесечја 2023. године структура улагања имовине фондова није знатније измењена у односу на претходни период. Највећи удео имале су државне обвезнице, које су чиниле 70,1% укупне имовине. Средства на кастоди рачунима и орочени депозити код банака чинили су 17,8%, улагање у акције 10,8%, улагања у инвестиционе јединице отворених инвестиционих фондова 0,9% и потраживања 0,4% имовине фондова.

Највише средстава уложено је у државне дужничке инструменте – 70,1%.

Структура укупне имовине фондова

Извор: Народна банка Србије.

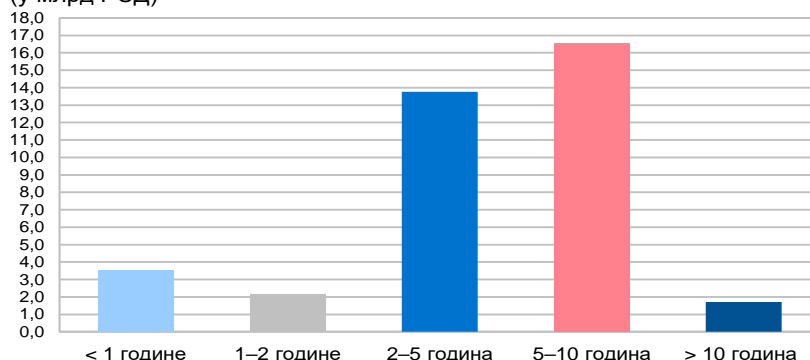
Портфолио државних дужничких инструмената (обвезнице Републике Србије) и на крају овог периода задржао је доминантну позицију у укупној имовини фондова, уз смањење учешћа са 74,5%, колико је износило крајем претходног тромесечја, на 70,1%, док је учешће ове позиције у 2022. години било 76,6%.

Посматрано у односу на крај претходног тромесечја, агрегатна изложеност акцијама домаћих правних лица на истом је нивоу од 10,8% укупне имовине фондова, док је тај проценат на крају 2022. године износио 10,9%.

Просечна рочност средстава⁵ уложених у државне дужничке инструменте је 5,5 година.

⁵ Рочност инструмената пондерисана њиховим уделом у укупним улагањима у државне дужничке инструменте.

Рочна структура улагања у државне дужничке инструменте (у млрд РСД)

На крају четвртог тромесечја 2023. године, 9,4% државних дужничких инструмената имало је рок доспећа до годину дана, 5,7% од једне до две године, 36,5% од две до пет година, 43,8% од пет до десет година и 4,6% преко десет година.

На крају четвртог тромесечја 2023. године, у домаћој валути налазило се 78,2% укупне имовине, а у иностраној валути 21,8% укупне имовине (у еврима).

4. Принос од улагања

На крају четвртог тромесечја 2023. године *FONDex*⁶ је достигао вредност од 3.311,07.⁷ Принос *FONDex*-а, индекса који представља пондерисани просек приноса свих фондова, за последњу годину дана износи 8,1%. Принос *FONDex*-а од почетка пословања⁸ износи 7,2%. С обзиром на структуру улагања имовине фонда, на принос утичу: промена вредности државних дужничких инструмената,⁹ промена вредности акција, промена вредности инвестиционих јединица отворених инвестиционих фондова, висина референтне каматне стопе, висине каматних стопа банака и промене курса динара према евр.

У четвртом тромесечју 2023. године на примарном тржишту реализована је једна примарна емисија државних инструмената деноминираних у динарима (осмогодишње државне обвезнице Републике Србије).

⁶ *FONDex* је индекс који представља кретање вредности инвестиционих јединица свих добровољних пензијских фондова на тржишту.

⁷ На дан када је први добровољни пензијски фонд почео с радом, 15. новембра 2006. године, почетна вредност *FONDex*-а износила је 1.000.

⁸ Годишња стопа.

⁹ Пад каматне стопе утиче на раст цене државних инструмената и обрнуто. Цене инструмената дуже рочности осетљивије су на промене каматних стопа.

Тржишна вредност емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности
(у млрд RSD)

Рок доспећа	T4 2022.	T1 2023.	T2 2023.	T3 2023.	T4 2023.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	27.2	-	-	-
36м	-	-	-	-	-
60м	-	-	-	-	-
96м	-	-	-	-	19.2
84м	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	-	-
144м	-	-	-	-	-
Укупно	-	27.2	-	-	19.2

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих динарских државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T4 2022.	T1 2023.	T2 2023.	T3 2023.	T4 2023.
3м	-	-	-	-	-
6м	-	-	-	-	-
12м	-	-	-	-	-
18м	-	-	-	-	-
24м	-	6,0%	-	-	-
36м	-	-	-	-	-
60м	-	-	-	-	-
96м	-	-	-	-	6.4%
84м	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	-	-
144м	-	-	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

У четвртом тромесечју 2023. године није било емисија државних дужничких инструмената деноминираних у еврима.

Тржишна вредност емитованих евроденоминованих државних дужничких инструмената, по рочности
(у млн EUR)

Рок доспећа	T3 2022.	T4 2022.	T1 2023.	T2 2023.	T3 2023.	T4 2023.
12м	-	-	-	-	-	-
24м	-	-	37,5	-	-	-
36м	-	-	-	-	-	-
60м	-	-	-	-	-	-
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	-	-	-
144м	-	-	-	-	-	-
180м	-	-	-	-	-	-
240м	-	-	-	-	-	-
Укупно	-	-	37,5	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

Извршне стопе емитованих евроденоминованих државних дужничких инструмената, по рочности

Рок доспећа	T3 2022.	T4 2022.	T1 2023.	T2 2023.	T3 2023.	T4 2023.
12м	-	-	-	-	-	-
24м	-	-	2,5%	-	-	-
36м	-	-	-	-	-	-
60м	-	-	-	-	-	-
84м	-	-	-	-	-	-
120м	-	-	-	-	-	-
144м	-	-	-	-	-	-
180м	-	-	-	-	-	-
240м	-	-	-	-	-	-

Извор: Министарство финансија.

На крају четвртог тромесечја 2023. године, на Београдској берзи забележен је пад цена акција од 1,3%, мерено индексом *BELEX15* (вредност индекса на крају децембра била је 875,66). Овај индекс за последњу годину дана порастао је за 6,2%.

Референтна каматна стопа на крају децембра 2023. године и даље износи 6,5%. Ниво каматних стопа које фондови остварују на средства у динарима на кастоди рачунима прати кретање референтне каматне стопе.

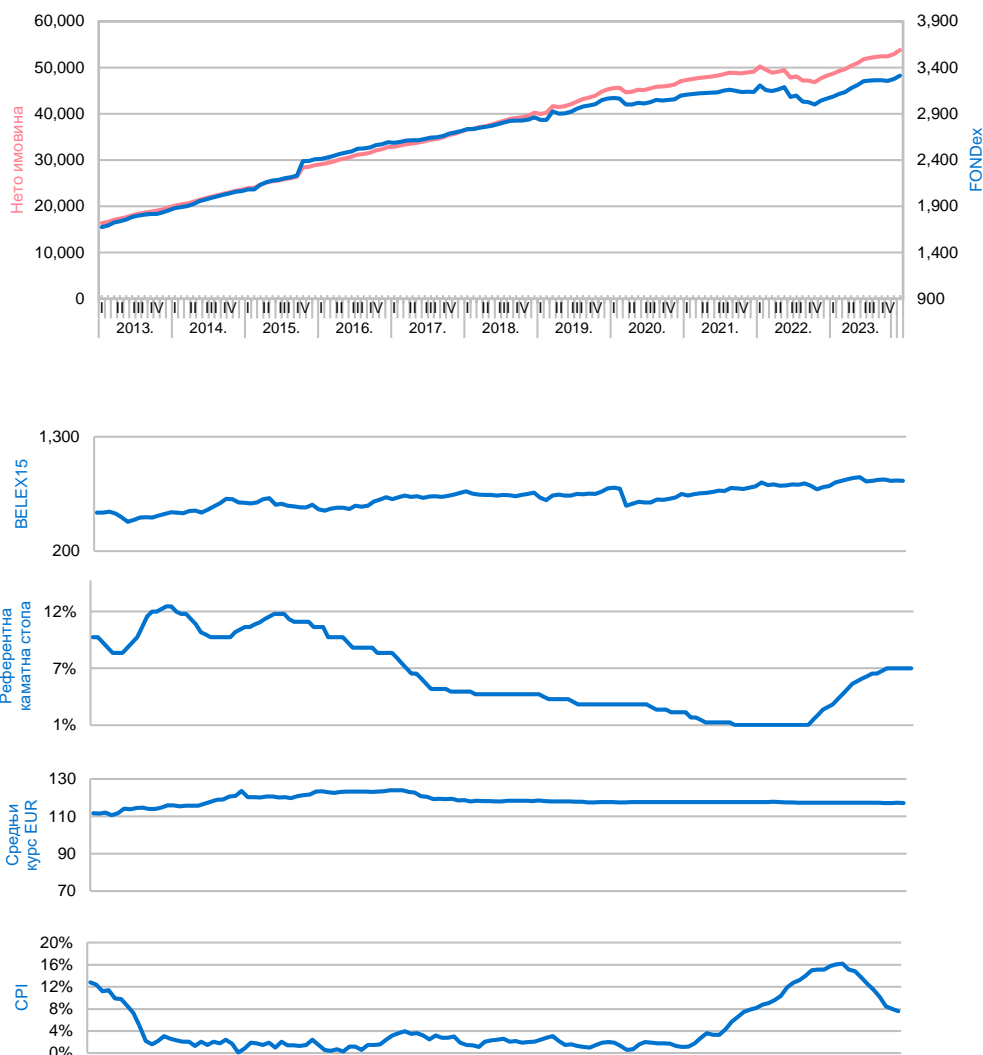
У четвртм тромесечју 2023. године вредност динара према еврџ незнатно је повећана у односу на крај претходног тромесечја (1 евро = 117,20 динара), тако да је на крају четвртог тромесечја 2023. године вредност динара износила 117,17 за евро. У истом периоду вредност динара према америчком долару повећана је за 4,6%.

Стопе раста цена у октобру, новембру и децембру 2023. године у односу на децембар 2022. године биле су 0,3%, 0,5% односно 0,1%, респективно. Потрошачке цене у децембру 2023. године у поређењу са истим месецом претходне године повећане су за 7,6%.¹⁰

¹⁰ Извор: Републички завод за статистику.

Кретање вредности нето имовине, *FONDex*-а и кључних показатеља ДПФ

(у млн RSD, јединицама, односно у %)

Извор: Народна банка Србије, Београдска берза и Републички завод за статистику.

5. Накнаде друштва за управљање

Закон о добровољним пензијским фондовима и пензијским плановима прописује да друштва за управљање наплаћују накнаду за услуге друштва и накнаду за пренос рачуна члана фонда. Накнаде за услуге друштва за управљање јесу накнаде приликом уплате пензијског доприноса и накнаде за управљање фондом. Накнада за пренос рачуна може бити наплаћена само у висини стварних трошкова преноса.

Накнаде су један од параметара које члан треба да има у виду приликом избора фонда, али их не треба посматрати изоловано. Висина накнаде зависи и од активности инвестирања. По правилу, активнији фондови, намењени млађим особама, које ће доприносе уплаћивати у дужем временском периоду, у већем проценту инвестирају у сложеније инструменте, преузимају већи

ниво ризика и од таквих фондова се очекује већи принос, због чега имају и веће накнаде. С друге стране, фонд који инвестира пасивно и у сигурније финансијске инструменте требало би да има и мање накнаде. Инвестициону политику фонда, тј. планирано улагање средстава чланова фонда, очекивани принос фонда и ниво ризика који фонд (односно члан) преузима, као и накнаде које друштва наплаћују, треба посматрати заједно при доношењу одлуке о избору фонда.

Накнада приликом уплате је трошак који члан плаћа као проценат од сваке извршене уплате доприноса и представља врсту улазне накнаде. Иако видљива на првом кораку, тј. приликом сваке уплате средстава у фонд, то није и највећи трошак за члана.

Накнада при уплати доприноса у четвртм тромесечју 2023. године износила је 26,9 милиона динара, с тим да је у истом периоду висина те накнаде просечно износила 2,2%. Укупан износ наплаћених накнада при уплати доприноса у 2023. години износио је 94,5 милиона динара (у 2022. години – 85,1 милион динара).

Накнада за управљање обрачунава се свакодневно на вредност нето имовине фонда и садржана је директно у вредности инвестиционе јединице, при чему обрачуната и објављена вредност инвестиционе јединице јесте вредност након одбитка накнаде за управљање фондом.

У четвртм тромесечју 2023. године укупна вредност накнада за управљање износила је 164,8 милиона динара, што износи око 86% укупно наплаћених накнада. Укупан износ накнада за управљање у 2023. години износио је 633,4 милиона динара, што је око 5,7% више него у 2022. години (599,0 милиона динара).

Износ наплаћених накнада друштава за управљање (у млн РСД)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
									T1	T2	T3	T4
Накнада приликом уплате	53,0	56,8	61,0	66,3	71,8	76,2	80,9	85,1	22,0	22,2	23,4	26,9
Накнада за управљање	514,9	614,4	678,7	474,0	526,7	567,9	599,4	599,0	149,6	156,4	162,6	164,8

Извор: Народна банка Србије.

6. Обим трговања хартијама од вредности

Обим трговања добровољних пензијских фондова у четвртм тромесечју 2023. године износио је 9,6 милијарди динара, а просечно учешће добровољних пензијских фондова у промету на Београдској берзи у истом периоду износило је 7%.

Укупан обим трговања хартијама од вредности у 2023. години износио је 27,9 милијарди динара, док је у 2022. години обим трговања био знатно нижи и износио је 11,9 милијарди динара.

Трговање добровољних пензијских фондова хартијама од вредности
(у млрд RSD)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
									T1	T2	T3	T4
Обим промета ХоВ	14.5	11.5	24.2	16.1	48.7	26.3	33.5	11.9	7.4	7.1	3.8	9.6
Куповина	7.9	6.4	14.7	9.3	27.1	13.8	18.6	6.0	4.6	4.1	1.5	3.8
Београдска берза	0.9	1.1	3.7	2.7	3.2	2.7	1.9	1.6	0.3	1.0	0.4	0.1
Ванберзанско трговање	1.8	1.1	5.8	3.2	16.7	7.6	13.7	2.3	1.9	3.0	0.7	1.9
Ау кције државних ХоВ	5.2	4.2	5.1	3.4	7.1	3.6	3.0	2.1	2.7	1.0	0.4	1.8
Продаја	3.6	3.0	7.4	5.5	19.6	11.2	12.0	3.8	1.9	2.9	0.9	5.8
Београдска берза	0.5	1.9	2.7	3.2	1.4	3.1	3.7	0.8	0.2	0.5	0.2	0.2
Ванберзанско трговање	3.2	1.1	4.7	2.3	18.1	8.1	8.3	3.0	1.7	2.4	0.7	5.6
Доспеће	2.9	2.1	2.2	1.3	2.1	1.4	3.0	2.1	0.9	0.4	1.5	0.0
Однос куповине према продаји и доспећу	1.2	7.5	1.5	1.4	1.3	1.1	1.2	1.0	2.4	1.4	0.6	0.7
Учешће у укупном промету на Београдској берзи	6.1%	6.7%	33%	9.4%	5.1%	11.9%	13.5%	6.1%	8.8%	12.1%	4.0%	7.0%

Извор: Београдска берза и Народна банка Србије.

7. Трансакциони трошкови

Трошкови настали у вези с куповином, продајом и преносом хартија од вредности (накнаде централног регистра, берзанске накнаде, пореске обавезе) и трошкови текућег одржавања непокретности у које је уложена имовина фонда наплаћују се из имовине фонда. Остали трошкови наплаћују се из имовине друштва за управљање.

Укупан износ трансакционих трошкова у четвртном тромесечју 2023. године износи 1,1 милион динара. У истом периоду, код трансакционих трошкова који се наплаћују из имовине фонда, трошкови централног регистра имају већи удео у односу на берзанске накнаде, док код трошкова које друштва за управљање плаћају из својих средстава трошкови кастоди банке имају већи удео од накнада брокера.

Износ трансакционих трошкова
(у млн RSD)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
									T1	T2	T3	T4
Укупно	5.6	7.3	10.5	8.3	17.2	10.3	4.8	5.9	2.6	1.6	1.0	1.1
Брокерске накнаде	1.3	2.3	4.4	3.0	8.0	3.7	0.7	1.0	0.3	0.4	0.3	0.2
Накнаде кастоди банке	2.0	2.0	1.9	1.8	3.1	2.3	1.6	1.4	0.6	0.8	0.4	0.5
Берзанске накнаде	0.8	1.0	1.8	1.3	1.9	1.3	0.5	0.6	1.0	0.2	0.1	0.1
Накнаде централног регистра	1.6	2.0	1.8	1.6	3.4	2.2	1.7	2.8	0.6	0.2	0.2	0.3
Остали трошкови	-	0.0	0.6	0.6	0.7	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

Извор: Народна банка Србије.

Укупни трансакциони трошкови у 2023. години износили су 6,3 милиона динара, што је за око 6% више него 2022. године.

8. Број и структура корисника

На крају четвртог тромесечја 2023. године, у фази акумулације¹¹ налазило се 220.714 корисника¹² (за 2,4% корисника више него на крају 2022. године), који имају 304.821 склопљен уговор о чланству¹³ у добровољним пензијским фондовима (за 3,5% уговора више него на крају 2022. године).

Учешће корисника услуга пензијских фондова у укупном броју запослених износи 9,6%.¹⁴

Број уговора и корисника (у хиљадама)

	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
									T1	T2	T3	T4
Број уговора	258,1	250,5	253,9	261,7	275,8	279,5	288,7	294,5	296,6	299,0	301,6	304,8
Број корисника	190,5	183,6	185,4	192,3	201,6	205,0	210,7	215,5	217,3	217,4	218,4	220,7
Удео активних корисника у укупном броју корисника	25,3%	28,5%	33,6%	33,4%	34,4%	35,3%	35,9%	32,2%	32,6%	32,3%	30,6%	36,1%

Извор: Народна банка Србије.

Структура корисника по динамици уплате (у јединицама и у %)

Корисници који су имали уплату	Период	Број корисника	Удео
	1 месец	79.716	36,12%
3 месеца	84.882	38,46%	
6 месеци	90.354	40,94%	
12 месеци	96.712	43,82%	
Од уклањања (1)	197.850	89,64%	
Без средстава на рачунима (2)	22.864	10,36%	
Укупно (1 + 2)	220.714		

Извор: Народна банка Србије.

Износ акумулираних средстава зависи од висине уплата, приноса које остварују фондови, висине накнада и дужине периода акумулације средстава, тако да се с повећањем износа доприноса и периода акумулације средстава, уз приносе које фондови остварују, повећава и износ просечних средстава на индивидуалним рачунима чланова. Просечан износ акумулираних средстава на рачунима чланова који су до сада најмање једном уплатили допринос износио је 271,7 хиљада динара. На крају четвртог тромесечја 2023. године број корисника који су чланови двају или више фондова износио је 44.807 или 20,3% од укупног броја.

¹¹ Чланство у фонду дели се на две фазе – фазу акумулације (период у коме се уплаћују средства) и фазу повлачења средстава (период када члан повлачи акумулирана средства).

¹² Број корисника је број особа које су чланови добровољног пензијског фонда (или фондова). Овај број је мањи од броја уговора о чланству, с обзиром на то да знатан број корисника има више од једног склопљеног уговора о чланству у истом фонду или у различитим фондовима.

¹³ Број уговора о чланству је збир броја индивидуалних уговора о чланству и броја чланова свих пензијских планова.

¹⁴ Извор броја запослених лица: Народна банка Србије.

Просечан износ акумулираних средстава на крају периода
(у хиљадама RSD)

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
								T1	T2	T3	T4
179.4	200.6	219.3	235.8	239.9	257.4	260.0	249.6	255.2	266.1	268.1	271.7

Извор: Народна банка Србије.

У четвртог тромесечју 2023. године структура корисника по полу и износу њихових средстава није се значајно променила у односу на претходне периоде. У већини су мушкарци, који у укупном броју корисника учествују са 57%.

Број корисника по броју фондова у којима су чланови
(у јединицама)

Број фондова	Број корисника
1	175.907
2	38.390
3	6.076
4	314
5	20
6	5
7	2
Укупно	220.714

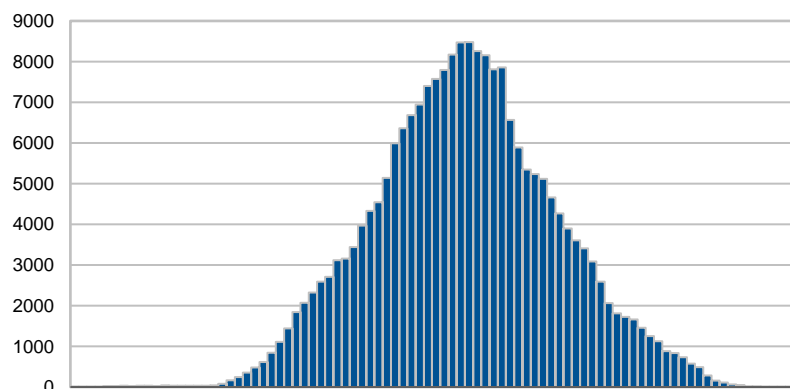
Извор: Народна банка Србије.

Број корисника по броју закључених уговора о чланству
(у јединицама)

Број уговора	Број корисника
1	157.462
2	49.173
3	9.435
4	3.174
5	1.024
6	282
7	128
8	22
9	12
10	2
Укупно	220.714

Извор: Народна банка Србије.

Расподела корисника и акумулираних средстава по годинама живота
(у јединицама, односно у RSD)

	0–9	10–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60+
Број корисника	212	545	11,346	39,022	76,189	60,943	31,960
Износ средстава (млн)	9.27	21.40	744.28	5,637.45	21,498.28	19,545.40	5,578.12
Просечна средства	43,726	39,266	65,598	144,469	282,170	320,716	174,534

Извор: Народна банка Србије.

Просечна старост корисника добровољних пензијских фондова на крају четвртог тромесечја 2023. године износи око 48 година, а највише је корисника старости од 40 до 60 година, и то

62,3%. Исто тако, проценат корисника који су старији од 53 године сличан је као у претходним годинама и износи 31,4%, док је проценат корисника старијих од 58 година 18,6%.

9. Уплате, исплате и пренос средстава

У четвртном тромесечју 2023. године, од укупних уплата доприноса чак 36,3% односило се на индивидуалне уплате, 34,2% на уплате послодаваца који као обвезници уплате својим запосленима уплаћују доприносе у пензијски фонд, док се 29,5% односило на уплате преко пензијских планова. Укупан износ уплата средстава у добровољне пензијске фондове у четвртном тромесечју 2023. године износио је 1,2 милијарде динара.

У 2023. години укупне нето уплате доприноса износиле су 4,3 милијарде динара.

Укупне уплате доприноса у фондове

(у млрд РСД)

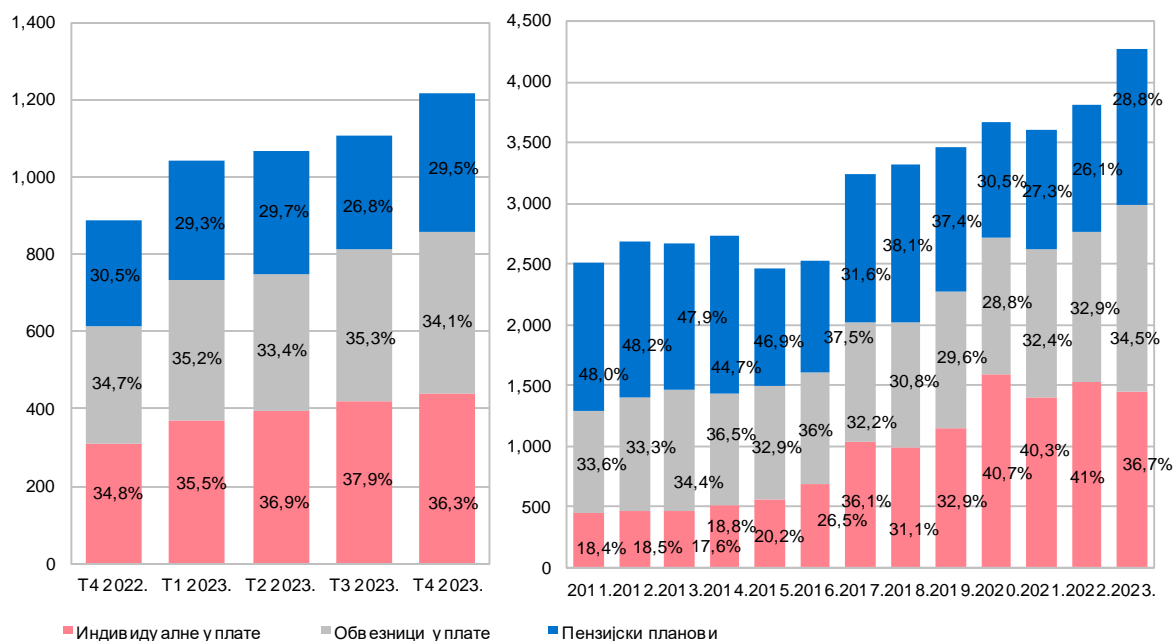
2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
											T1	T2	T3	T4
2,70	2,70	2,80	2,58	2,89	3,19	3,47	3,92	3,48	3,73	3,74	1,04	1,07	1,11	1,22

Извор: Народна банка Србије.

У четвртном тромесечју 2023. године од укупних нето уплата (4,3 милијарде динара) највећи проценат чиниле су индивидуалне уплате, а приметан је и раст уплата преко пензијских планова у односу на претходно тромесечје.

Обим и структура укупних уплата доприноса

(у млн RSD, односно у %)

Извор: Народна банка Србије.

У том смислу постоји велики потенцијал за даљи раст броја чланова пензијских фондова и преко појединаца који све више препознају значај штедне за старост, и преко компанија,

нарочито имајући у виду да тек сваки девети запослени има отворен рачун у добровољном пензијском фонду.

Запослени и послодавци на овај начин могу остварити уштеде, с обзиром на то да се уплата пензијског доприноса у добровољне пензијске фондове из средстава послодавца ослобађа плаћања пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање до износа од 7.529¹⁵ динара по запосленом месечно, као и да се уплате у истом износу које послодавац врши путем административне забране, обуставом и плаћањем из зараде запосленог ослобађају плаћања пореза. Наведене олакшице представљају додатни вид стимулације за запослене и послодавце да један део издвајања за зараде усмере ка штедњи у добровољним пензијским фондовима.

Највећи део средстава исплаћује се једнократно. С обзиром на то да средства повлаче чланови који испуњавају услове, а ради се најчешће о чланствима која нису дугорочна, акумулирана сума на њиховим рачунима је релативно мала, те је овакав начин исплате и очекиван, иако он не одговара природи добровољних пензијских фондова, која претпоставља коришћење акумулираних средстава у дужем временском периоду. С повећањем периода акумулације средстава и суме средстава на рачунима, може се очекивати раст удела програмираних исплата и других начина повлачења средстава.

Укупне исплате средстава члановима фондова

(у млн RSD)

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
								T1	T2	T3	T4
1,226.2	1,195.6	1,342.4	1,412.0	1,679.8	2,159.6	2,223.5	3,530.1	628.8	832.3	608.2	616.3

Извор: Народна банка Србије.

Укупан износ исплата средстава из фондова у четвртном тромесечју 2023. износио је 616,3 милиона динара. Једнократне исплате чиниле су највећи део укупних исплата, и то 486,9 милиона динара, програмиране исплате средстава износиле су 113,3 милиона динара, док су делимичне исплате износиле 16,1 милион динара.

У 2023. години укупне исплате корисницима износиле су 2,7 милијарди динара.

Трансфери представљају пренос средстава из једног фонда у други. Члан фонда може пренети део или сва средства, при чему плаћа само стварне трошкове преноса.

У 2023. години трансфери су износили 260,1 милион динара.

Укупан износ средстава пренетих у други фонд у четвртном тромесечју 2023. године износио је 64 милиона динара, док је тај податак за 2023. годину 260,1 милион динара, што је за око 65% мање него у 2022. години.

Укупни трансфери између фондова

(у млн RSD)

2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.			
								T1	T2	T3	T4
219.7	267.5	263.0	229.7	210.3	252.6	199.0	748.4	43.1	98.1	54.9	64.0

Извор: Народна банка Србије.

¹⁵ На основу одлуке Владе Републике Србије, овај износ се једном годишње усклађује с висином инфлације у претходној години. Од фебруара 2024. године овај износ је 8.101 динар.